

Å l a n d s l a n d s k a p s n ä m n d s fram-
ställning till Ålands landsting med förslag till
landskapslag angående ändring av landskapslagen om
N:o 5/1947. avlöning i landskapsförvaltningen underlydande
tjänster och befattningar uti landskapet Åland, ut-
färdad den 17 juli 1943.

Såväl i riket som i landskapet har beträffande avlöningsförhål-
landena för tjänstemän och befattningshavare avsevärda missförhållan-
den redan länge förekommit. Till följd av penningvärdets fall och
de stegrade levnadskostnaderna hava tjänstemän och befattningshavare
varit missnöjda med de låga lönerna, men även andra missförhållanden
förekomma uti avlöningssystemet. De senaste åren har man genom utbe-
talande av dyrtidstillägg och andra tillfälliga åtgärder sökt avlägs-
na de svåraste missförhållandena, utan att dock lyckas däri. Medan
andra arbetstagargrupper på senaste tid nästan helt lyckades genom-
driva sina löne- och andra krav, blev tjänstemännens och befatt-
ningshavarnas ställning i lönehänseende slutligen ohållbar. Blott
genom strejkhot förmådde man i riket Regeringen att inse lägets ohåll-
barhet och till Riksdagen överlämna proposition med förslag till kor-
rigeringar i avlöningarna. Detta skedde den 6 mars 1947. I motive-

ringen till propositionen säges bl.a. följande:

"Statens nuvarande avlöningssystem grundar sig på lagen den 22 december 1942 om avlöning i statens tjänster eller befattningar, som i huvudsak oförändrad är i gällande kraft. Inom ramen för denna lag som ordnat avlöningsförhållandena för innehavarna av tjänst eller befattning, har likväl förekommit betydande missförhållanden såväl på grund av de låga lönerna som även av andra orsaker. Under de senaste åren har man sökt avhjälpa missförhållandena genom dyrtidstillägg åt innehavarna av tjänst eller befattning och genom andra tillfälliga åtgärder. Dessa hava likväl icke kunnat avlägsna det missförhållande, som råder mellan avlöningarna för innehavarna av statens tjänst eller befattning och för dem, vilka stå i arbetsavtalsförhållande, ej heller andra missförhållanden, utan hava de - i synnerhet i form av dyrtidstillägg erlagda speciella tilläggen och andra tillfälliga tilläggsarvoden - föranlett till och med nya missförhållanden och rubbat hela avlöningssystemet. Härav har en följd varit, att å ena sidan uppkommit ett berättigat missnöje bland innehavarna av statens tjänst eller befattning och å andra sidan ett försvagande av statens förvaltningsmaskineri, enär den kompetentaste och dugligaste arbetskraftens förvärvande för och bibehållande i sta-

tens tjänst försvårats.

Nämnda missförhållanden hava blivit så uppenbara, att en förnyelse av löneförhållandena för innehavarna av statens tjänst eller befattning är oundgänglig. Riktlinjerna för denna revisionsplan, vilken är avsedd att genomföras räknat från början av år 1947, ingå i en samtidigt med denna proposition till Riksdagen avlåten proposition angående tillägg till och ändringar i statsförslaget för år 1947. I sagda proposition ingår även, förutom förslag angående beviljande av nödiga anslag, en detaljerad förteckning över innehavarna av tjänst eller befattning och dem enligt planen tillkommande grundlöner med beaktande av de justeringar, vilka planlagts i förläggningen i olika avlöningaklasser."

I Riksdagen fick Regeringens proposition en förståelsefull behandling och godkändes nästan oförändrad. Den 18 april 1947 emanerade lagen angående ändring av lagen om avlöning i statens tjänster och befattningar, och den därtill sig anslutande verkställighetsföordningen utkom den 28 april 1947. Medan lagen innehåller bestämmelser om grunderna för avlöningar med uppräknande av avlöningaklasserna och grundlöns samt ålderstilläggs hänförande till dessa samt bestämmelser om tjänsteår, ålderstillägg och familjetillägg ävensom stad-

ganden om avtalslön med uppräknande av avtalslöneklasser och avtalslön, hänföres i förordningen tjänster och befattningar med grundlön till avlöningsklasser, uppräknas innehavarna av tjänster och befattningar med avtalslön och gives närmare besked om beräkandet av tjänsteår och ålderstillägg samt utbetalandet av dyrortstillägg.

Vid utarbetandet av den nya avlöningssskalan har man eftersträvat att avlägsna missförhållandena mellan avlönerna och den allmänna lönenivån i riket. Vid befattningshavarnas hänförande till löneklass har vissa tjänster och befattningar, vilkas innehavare är anvisad en särskild ansvarsfull ställning eller har sig tilldelad särskilt stor arbetsskyldighet, uppflyttats i högre löneklass jämfört med tidigare gällande bestämmelser.

Landskapets avlöningsssystem grundar sig på landskapslagen den 17 juli 1943 om avlönning i landskapsförvaltningen underlydande tjänster och befattningar i landskapet Åland, vilken åter bygger på rikets lagstiftning i ärendet av år 1942 och 1943. Då landskapsnämnden anser uppenbart, att landskapets tjänstemäns och befattningshavares avlöningsförhållanden böra vara jämnställda med dem i riket i motsvarande mån, har landskapsnämnden utarbetat förslag i ämnet att föreläggas Landstinget. Förslaget bygger i huvudsak på rikslagstiftning

gen. Bestämmelserna om avtalslön äro dock icke medtagna i landskapslagen. Sålunda äro löneklasserna, bestämmelserna om tjänsteår och ålderstillägg, med beaktande av tjänstgöring i landskapsförvaltningen, och familjetillägg desamma. Riksförordningens bestämmelser hava i görligaste mån inarbetats i landskapslagen, dock har tjänstemännens och befattningshavarnas hänförande till avlöningsklass överlämnats till landskapsnämndens avgörande såsom i nu gällande landskapslag.

Enligt förslaget skall grundlönen i lägsta avlöningsklassen vara 66.600 mark med 3.120 mark i årligt ålderstillägg efter en treårsperiod och i den högsta klassen 450.000 mark med 9.000 mark i ålderstillägg för treårsperiod. Ålderstilläggen bliva fem och beviljas efter 3, 6, 9, 12 och 15 års tjänst. I familjetillägg skall erläggas 6.000 mark om året för varje barn eller adoptivbarn under sjutton år.

Hänvisande till förestående får landskapsnämnden vördsammast till antagande förelägga Landstinget nedanstående

L a n d s k a p s l a g

angående ändring av landskapslagen om avlönning i landskapsförvaltningen underlydande tjänster och befattningar uti landskapet Åland, utfärdad den 17 juli 1943.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas, att §§ 1, 2, 3, 4,

5, 6, 10 och 18 i landskapslagen den 17 juli 1943 om avlöning i landskapsförvaltningen underlydande tjänster och befattningar uti landskapet Åland skola hava följande ändrade lydelse:

1 §.

Till innehavare av Ålands landskapsförvaltning underlydande tjänst eller fast huvudbefattning erlägges avlöning enligt denna landskapslag.

Landskapsförvaltningen underlydande extraordinarie befattningshavare erhålla arvode, enligt vad därom är särskilt stadgat, och till innehavare av bisysslor erlägges arvode i enlighet med vad inom gränserna för landskapets inkomst- och utgiftsstat bestämmes.

2 §.

Innehavares av tjänst eller befattning ordinarie avlöning utgöres av grundlön jämte ålders- och familjetillägg. Då det officiella indexet jämfört med prisnivån den 1 april 1947 utvisar en avsevärd stegring av levnadskostnaderna, kan till innehavare av tjänst eller befattning såsom tillskott till den ordinarie avlöningen erläggas dyrtidstillägg inom gränserna för landskapets utgiftsstat.

Till innehavare av tjänst eller befattning, vars verksamhet är förlagd till ort, som enligt det officiella levnadskostnadsindexet är

förhållandevis dyr, kan enligt vad därom är i riket stadgat och inom gränserna för landskapets utgiftsstat erläggas dyrortstillägg såsom tillskott till den ordinarie avlöningen. Sköter samma person två landskapsförvaltningen underlydande tjänster eller befattningar, erlägges dyrortstillägg endast för den högre avlönade tjänsten eller befattningen.

3 §.

Beroende på det ansvar och den arbetsmängd, som äro med tjänsten eller befattningen förenade, så ock den kunskap och förmåga, som därtill erfordras, hänföres tjänster och befattningar med grundlön inom gränserna för landskapets utgiftsstat till avlöningsklasser, i vilka beloppet av grundlönen och ett ålderstillägg för år är:

Avlönings-	Grundlön	Ålderstillägg
klass	mk	mk
1	66.600	3.120
2	70.200	3.300
3	74.100	3.480
4	78.300	3.660
5	82.800	3.840
6	87.300	4.020

7	92.100	4.200
8	97.200	4.320
9	102.300	4.440
10	107.400	4.560
11	112.800	4.740
12	118.200	5.040
13	123.600	5.340
14	129.300	5.640
15	135.600	5.760
16	142.500	5.880
17	149.700	6.000
18	157.200	6.120
19	164.700	6.240
20	172.200	6.360
21	180.000	6.420
22	188.400	6.540
23	197.400	6.660
24	207.000	6.780
25	217.200	6.900
26	228.000	7.020

27	240.000	7.200
28	252.000	7.320
29	264.000	7.440
30	276.000	7.560
31	291.000	7.740
32	306.000	7.860
33	324.000	8.040
34	342.000	8.160
35	360.000	8.280
36	381.000	8.400
37	414.000	8.520
38	450.000	9.000

Anser landskapsnämnden landskapets fördel fordra, att innehavare av viss tjänst eller befattning kvarstår i landskapets tjänst eller att viss person utnämnes till landskapets tjänst eller befattning, kan landskapsnämnden inom gränserna för utgiftsstaten förordna, att till honom skall erläggas personellt lönetillägg. Sådant förordnande må meddelas för högst fem år åt gången.

Landskapsnämnden äger, i den mån anslag blivit uti landskapets utgiftsstat ställda till landskapsnämndens förfogande, bestämma, till

20155
vilken avlöningsklass varje tjänst eller befattning skall hänföras.

4 §.

Äldre och yngre lektor vid Ålands lyceum, lektor vid landskapets tekniska läroanstalt samt folkskolinspektorn i landskapet Åland erhålla efter sammanlagt tio års tjänst som ordinarie i nämnda tjänster avlöning enligt närmast högre avlöningsklass, än vartill de äro hänfödda.

5 §.

Innehavare av tjänst eller befattning beviljas efter 3, 6, 9, 12 och 15 tjänsteår ett ålderstillägg varje gång.

Som tjänsteår räknas den tid vederbörande efter fyllda tjugoett år varit innehavare av landskapets eller statens tjänst eller befattning med grundlön.

Innehavare av tjänst eller befattning äger i avseende å ålderstillägg tillgodoräkna sig hela den tid han efter fyllda tjugoett år innehaft statstjänst eller -befattning med avtalslön eller såsom tillsvidare eller som vikarie tillförordnad handhaft landskaps- eller statstjänst eller -befattning med grundlön, så ock den tid han innehaft sådan ordinarie befattning vid Ålands länsting, riksdagen, Finska Bank, statens industriella inrättning, folkpensionsanstalten,

20156
postsparbanken eller extraordinarie befattning vid folkförsörjningsministeriet, som kan betraktas såsom huvudsyssla.

I avseende å ålderstillägg är innehavare av tjänst eller befattning efter fyllda tjugoett år berättigad att i landskapets eller statens extraordinarie befattning, som icke kan betraktas såsom bisyssla, tillgodoräkna sig den del av sin tjänstetid, som överstiger två år.

För den tid innehavare av tjänst eller befattning efter fyllda tjugoett år varit:

i kommuns, kommunal centralorganisations, kommunal sammanslutnings eller religiöst samfunds befattning,

lärare i privat högskola eller privat lärdomskola eller uppfostringsanstalt, som åtnjuter landskaps- eller statsunderstöd,

läkare eller djurläkare i bolags, sammanslutnings, samfunds eller enskild inrättnings tjänst,

i tjänst hos landskaps- eller statsunderstöd åtnjutande lantbruksorganisation eller organisation för huslig ekonomi, skogsvårdsnämnd, centralskogssällskap, centralhandelskammare, handelskammare, vetenskaplig eller konstnärlig organisation eller inrättning, hos kommunal- eller enskild järnväg i samtrafik med statsjärnvägarna eller av

landskapet eller staten övertagen telefoninrättning,

äger han tillgodoräkna sig den del, som överstiger fyra år, om befattningen varit huvudsyssla eller med avseende å kompetensvillkor och beskaffenhet kan likställas med den landskapets eller statens tjänst eller befattning, vilken han efter frånträdandet av befattningen först tillträtt.

Såsom tjänsteår räknas jämväl den tid vederbörande under tiden för krigstillstånd varit i militärtjänst, med undantag likväl för den tid han avtjänat stadgad värnplikt.

Av särskilda skäl kan innehavare av tjänst eller befattning berättigas att vid beräkandet av ålderstillägg även tillgodoräkna sig annan tjänstetid, dock högst åtta år.

Vid sammanräkandet för ålderstillägg av olika tjänstetider tas ges blott fulla månader i betraktande.

Är tjänsteåret delat i terminer, räknas en termins tjänsteutövning såsom sex månader. Tjänstgöring såsom lärare under en fem månaders sommarkurs vid läroanstalt för huslig ekonomi eller tjänstgöring under ett läsår vid folkhögskola eller arbetarinstitut beräknas i avseende å ålderstillägg motsvara ett halvt år.

I tjänst eller befattning, som till följd av ersättning för tjänst

uppdrag är hänfört till lägre avlöningsklass än den, till vilken den på grund av sin art bort höra, beviljas ålderstillägg enligt avlöningsklass, som motsvarar tjänstens eller befattningens art.

6 §.

Vid beräkning av ålderstillägg och sådan tjänstgöringstid, som nämnes i 4 §, avdrages den tid, innehavare av tjänst eller befattning till följd av avbrott i tjänstgöringen icke skött sin tjänst eller befattning.

Som avdrag räknas dock icke den tid, under vilken innehavare av tjänst eller befattning

a) åtnjutit semesterledighet,

b) till följd av sjukdom varit tjänstledig, därest ledigheten icke medfört i 12 § avlöningslagen stadgat innehållande av halva lönen,

c) till följd av havandeskap eller förlossning med stöd av 13 § i avlöningslagen varit tjänstledig,

d) till följd av offentligt uppdrag eller skötsel av annan tjänst eller befattning i de fall, som nämnas i 14 § i avlöningslagen, varit förhindrad att sköta sin tjänst eller befattning,

e) varit tjänstledig för studier, som nämnas i 17 § 2 mom. avlö-

ningslagen,

f) av annan orsak varit tjänstledig högst en månad under samma kalenderår, och

g) utan orsak varit avhållen eller förhindrad att utöva sin tjänst eller befattning.

10 §.

I familjetillägg erlägges till innehavare av tjänst eller befattning sextusen mark om året för varje barn under sjutton år, som han har att försörja, och tages härvid i betraktande innehavares av tjänst eller befattning samt hans makas barn och adoptivbarn.

18 §.

Avlöning innehålles i sin helhet för innehavare av tjänst eller befattning, som i straffanstalt undergår frihetsstraff eller däri- från försatts i villkorlig frihet eller som av domstol dömts till skiljande från tjänsteutövning.

Har innehavare av tjänst eller befattning dömts i disciplinär vaka eller för tjänsteförbrytelse vid domstol till strängare straff än vaka, kan förordnas beträffande hans tjänsteår, förrän följande år-

derstillägg beviljas, att från hans tjänstetid skall vid fastställande av följande ålderstillägg högst tre år lämnas obeaktade.

Denna landskapslag tillämpas från och med den 1 januari 1947.

Innehavare av tjänst eller befattning, som utnämnts före den 1 januari 1947, bevarar sin rätt till avlöning enligt därintills gällande stadganden, om han inom två månader från denna landskapslags publicering hos landskapsnämnden skriftligen anmäler sin önskan därom.

Mariehamn den 16 maj 1947.

På landskapsnämndens vägnar:

Rikhe Chandfär.

Ah. Jönsson.